

Soudní poplatek

Podle § 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích se soudní poplatky vybírají za řízení před soudy České republiky, a to z úkonů uvedených v sazebníku poplatků. Ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) téhož zákona je poplatníkem poplatku za řízení před soudem prvního stupně navrhovatel, není-li stanoveno jinak, přičemž podle § 2 odst. 3 je-li navrhovatel v řízení od poplatku osvobozen a soud jeho návrhu vyhoví, zaplatí s ohledem na výsledek řízení poplatek nebo jeho odpovídající část žalovaný, nemá-li proti navrhovateli právo na náhradu nákladů řízení nebo není-li též od poplatku osvobozen. Při výpočtu soudního poplatku za návrh na nařízení výkonu rozhodnutí se postupuje podle položky č. 21 sazebníku, který je přílohou zákona o soudních poplatcích. Není žádného rozumného důvodu, proč by se § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích neměl vztahovat na vykonávací řízení, když toto řízení podléhá poplatkové povinnosti a nejsou pro něj v zákoně o soudních poplatcích (ani v žádném jiném právním předpisu) stanoveny jakékoliv výjimky. Jestliže je účelem právní úpravy soudních poplatků zabezpečit zčásti úhradu nákladů, které vznikají státu výkonem soudnictví a působit na to, aby povinní dobrovolně plnili své povinnosti, tak zcela jistě by se měl vztahovat § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích i na výkon rozhodnutí.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 20 Cdo 2182/2021-45 ze dne 18.8.2011)

Nejvyšší soud rozhodl ve věci oprávněného JUDr. J.V., LL.M., se sídlem v P., insolvenčního správce dlužníka J. S., narozeného dne XY, bytem v XY, proti povinným 1) L. M., narozenému dne XY, bytem v XY, 2) D. M., narozenému dne XY, bytem v XY, zastoupeným JUDr. P.K., Ph.D., advokátem se sídlem v P., o výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva, vedené u Okresního soudu Praha-západ pod sp. zn. 36 E 1/2021, o dovolání povinných proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 6. dubna 2021, č. j. 22 Co 58/2021-24, tak, že dovolání povinných se zamítá.

Z odůvodnění:

Okresní soud Praha-západ usnesením ze dne 2. února 2021, č. j. 36 E 1/2021-13, nařídil výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva podle vykonatelného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 31. ledna 2019, č. j. 26 C 119/2018-37, ve spojení s rozsudkem Okresního soudu Praha-západ ze dne 9. září 2020, č. j. 7 C 58/2020-88, k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši 6 110 000 Kč s příslušenstvím, nákladů nalézacího řízení ve výši 80 556,8 Kč a nákladů oprávněného, na nemovité věci povinných zapsané u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrálního pracoviště XY, pro katastrální území XY, obec XY, a to na spoluvlastnický podíl prvního povinného ve výši ideální $\frac{1}{4}$ na pozemku p. č. st. XY, jehož součástí je stavba č. p. XY rodinný dům; pozemek zapsán na LV č. XY, a na spoluvlastnický podíl druhého povinného ve výši ideální $\frac{1}{4}$ na pozemku p. č. st. XY, jehož součástí je stavba č. p. XY rodinný dům; pozemek zapsán na LV č. XY (výrok I.). Soud prvního stupně povinným uložil povinnost zaplatit oprávněnému náhradu nákladů ve výši 300 Kč (výrok III.) a soudní poplatek společně a nerozdílně České republice - Okresnímu soudu Praha-západ ve výši 305 500 Kč (výrok VI.). Soud prvního stupně při rozhodování vycházel ze skutečnosti, že oprávněný má pohledávku ve výši 6 110 000 Kč s příslušenstvím proti hlavnímu dlužníkovi P., bývalému insolvenčnímu správci dlužníka J. S., kterou mu přiznal Obvodní soud pro Prahu 8 usnesením ze dne 31. ledna 2019, č. j. 26 C 119/2018-37. Hlavní dlužník převedl neúčinným právním jednáním spoluvlastnické podíly uvedené ve výroku I. tohoto usnesení na oba povinné, přičemž tato neúčinnost byla vyslovena rozsudkem Okresního soudu Praha-západ ze dne 9. září 2020, č. j. 7 C

58/2020-88, a proto soud prvního stupně vyhověl návrhu podle § 338b a násl. zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „o. s. ř.“, ve spojení s § 595 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „o. z.“. O náhradě nákladů mezi účastníky rozhodoval podle § 2 odst. 1 a 3 vyhlášky č. [254/2005](#) Sb. Výrok o soudním poplatku odůvodnil tím, že oprávněný jako insolvenční správce je ze zákona od placení poplatku osvobozen podle § 11 odst. 2 písm. n) zákona č. [549/1991](#) Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o soudních poplatcích“, přičemž v takovém případě se povinnost uloží neúspěšnému účastníku, nebyl-li od poplatku osvobozen, podle § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích. Při stanovení výše soudního poplatku soud prvního stupně postupoval podle položky č. 21 odst. 1 písm. b) sazebníku soudních poplatků, který je přílohou uvedeného zákona, na základě níž činí poplatek 5 % z vymáhaného základu.

K odvolání povinných Krajský soud v Praze usnesením ze dne 6. dubna 2021, č. j. 22 Co 58/2021-24, potvrdil usnesení soudu prvního stupně ve výroku VI. Uvedl, že vykonávací řízení podléhá poplatkové povinnosti (nejde-li o výkon rozhodnutí ve věcech upravených v ustanovení § 11 odst. 1, 3), přičemž zákon o soudních poplatcích nemá pro něj žádné odchylky, co se týče poplatníků, vzniku poplatkové povinnosti, základu poplatku, jeho splatnosti, způsobu placení či následků nezaplacení soudního poplatku, a proto se na něj vztahuje i § 2 odst. 3 uvedeného zákona (bez ohledu na použitou terminologii poplatníků). Odvolací soud nepochybuje o tom, že pokud zákon o soudních poplatcích v § 2 odst. 1 písm. a) označuje za poplatníka poplatku navrhovatele, je tímto poplatníkem také oprávněný, který je jako účastník vykonávacího řízení vymezen v § 255 odst. 1 o. s. ř., a při přechodu poplatkové povinnosti je žalovaným rovněž myšlen povinný, tedy protistrana oprávněného, vůči němuž podle § 255 odst. 1 o. s. ř. návrh směřuje, neboť zákon o soudních poplatcích pojmy „navrhovatel“ či „žalovaný“ neužívá zcela jednotně. Odvolací soud nadto dodává, že v případě, že oprávněný není osvobozen od soudních poplatků, zaplacený soudní poplatek za návrh na nařízení výkonu rozhodnutí patří mezi nejčastější typy nákladů řízení a je součástí náhrady nákladů výkonu rozhodnutí, kterou je povinný povinen oprávněnému zaplatit, proto není důvodu, aby povinnému nevznikla povinnost uhradit soudní poplatek v situaci, kdy tento nebyl uhrazen oprávněným z důvodu jeho osvobození, ať již podle § 11 odst. 2 zákona o soudních poplatcích nebo podle § 138 odst. 1 o. s. ř. V této otázce není jednotná ani komentářová literatura. Soudní praxe ovšem přechod poplatkové povinnosti podle § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích připustila i v jiných případech než sporných nalézacích řízeních (viz usnesení Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 14 Cmo 399/2018, kde bylo rozhodováno o odvolání likvidátora a jmenování nového). Na výše uvedeném nic nemění ani fakt, že se zde na straně povinných neobjevují dlužníci, nýbrž osoby, vůči nimž se oprávněný úspěšně domáhal neúčinnosti právního jednání, neboť z hlediska procesního jsou i tyto osoby osobami povinnými ve smyslu § 255 odst. 1 o. s. ř. (viz usnesení NS sp. zn. 20 Cdo 4970/2007). Odvolací soud se rovněž ztotožnil se způsobem výpočtu soudního poplatku, který považoval za souladný se stanoviskem občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 12. května 2010, č. Cpjn 204/2009, publikovaným ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 89/2010, přičemž neshledal důvod, pro který se od tohoto stanoviska měl odchýlit, když základní úvahy v něm obsažené ob stojí i v aktuálním znění položky upravující soudní poplatek za vykonávací řízení.

Usnesení odvolacího soudu napadli povinní dovoláním, ve kterém namítali nesprávné právní posouzení otázek:

1. Aplikace § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích na vykonávací řízení - podle povinných není možný přenos povinnosti platit soudní poplatek na neúspěšného účastníka ve vykonávacím řízení (v odstavci se hovoří o žalovaném, nikoliv o povinném), k tomu odkázali na komentářovou literaturu

(JUDr. Robert Waltr in Waltr, R. Zákon o soudních poplatcích. Komentář. 2 vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 4),

2. Aplikace položky č. 21 odst. 1 sazebníku zákona o soudních poplatcích na soudcovské zástavní právo – podle povinných na řešenou věc nedopadá stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 12. května 2010, sp. zn. Cjpn 204/2009, neboť po vydání tohoto stanoviska došlo ke změně v textu předmětné položky, která má pro výpočet soudního poplatku v nyní řešené věci zásadní význam. Položka (tehdy v zákoně o soudních poplatcích uvedená pod č. 16), kterou se v daném stanovisku zabýval Nejvyšší soud, obsahovala oproti současné položce č. 21 horní limit poplatku stanovený pevnou částkou ve výši 50 000 Kč jakožto pojistku proti neúměrně vysokým poplatkům stanoveným procentní sazbou. Způsob výpočtu soudního poplatku soudy nižších stupňů je proto rozporný s ústavním právem (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 5. března 2009, sp. zn. II ÚS 2432/08), přičemž „záchranná brzda“ v podobě osvobození od soudních poplatků není dostatečnou pojistkou, aby při vybírání soudních poplatků byla nastolena přiměřená rovnováha mezi funkcemi fiskálními a regulačními a nebyly kladeny nepřiměřené překážky přístupu k soudu, ani aby výše soudního poplatku nebyla likvidačního charakteru. Nadto povinni považují za další důvod pro neaplikovatelnost předmětného stanoviska na tento případ skutečnost, že zde jsou povinni vlastníky nemovité věci zatěžované soudcovským zástavním právem, ale výkon rozhodnutí vůči nim je veden pro dluh třetí osoby, které dosud nebyly v praxi dovolacího soudu řešeny. S ohledem na výše uvedené povinni navrhuji, aby dovolací soud rozhodnutí odvolacího soudu i soudu prvního stupně zrušil a věc soudu prvního stupně vrátil k dalšímu řízení, pokud nedospěje k závěru, že již na podkladě spisu je možno napadené rozhodnutí změnit.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) dovolání projednal a rozhodl o něm podle občanského soudního řádu, ve znění účinném od 30. září 2017 (srov. čl. II bod 2 zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony), a po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnými osobami (účastníky řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. a že jde o rozhodnutí, proti kterému je dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázek, zda lze ve výkonu rozhodnutí přenést povinnost k placení soudního poplatku z osoby od této povinnosti osvobozené na ostatní účastníky řízení podle § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích, a zda se při výpočtu soudního poplatku ve věci výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva na nemovitosti ve vlastnictví osob jiných než dlužníka, vůči němuž se vymáhá peněžitá částka, užije položka č. 21 odst. 1 písm. b) sazebníku, jenž je přílohou zákona o soudních poplatcích, či písm. e) téhož sazebníku, které dosud nebyly v rozhodovací praxi dovolacího soudu vyřešeny, přezkoumal napadené usnesení ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243 odst. 1 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání není důvodné.

Podle § 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích se soudní poplatky vybírají za řízení před soudy České republiky, a to z úkonů uvedených v sazebníku poplatků. Ve smyslu § 2 odst. 1 písm. a) téhož zákona je poplatníkem poplatku za řízení před soudem prvního stupně navrhovatel, není-li stanoveno jinak, přičemž podle § 2 odst. 3 je-li navrhovatel v řízení od poplatku osvobozen a soud jeho návrhu vyhoví, zaplatí s ohledem na výsledek řízení poplatek nebo jeho odpovídající část žalovaný, nemá-li proti navrhovateli právo na náhradu nákladů řízení nebo není-li též od poplatku osvobozen. Při výpočtu soudního poplatku za návrh na nařízení výkonu rozhodnutí se postupuje podle položky č. 21 sazebníku, který je přílohou zákona o soudních poplatcích. Nejvyšší soud se ztotožňuje s právním závěrem odvolacího soudu, že není žádného rozumného důvodu, proč by se § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích neměl vztahovat na vykonávací řízení, když toto řízení

podléhá poplatkové povinnosti a nejsou pro něj v zákoně o soudních poplatcích (ani v žádném jiném právním předpisu) stanoveny jakékoliv výjimky. Nejvyšší soud proto uzavírá, že je třeba dát přednost teologickému výkladu tohoto ustanovení před výkladem gramatickým. Jestliže je účelem právní úpravy soudních poplatků zabezpečit zčásti úhradu nákladů, které vznikají státu výkonem soudnictví a působit na to, aby povinní dobrovolně plnili své povinnosti, tak zcela jistě by se měl vztahovat § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích i na výkon rozhodnutí.

Co se týče výpočtu soudního poplatku Nejvyšší soud je stejného právního názoru jako soud odvolací, a to že je třeba postupovat v souladu se stanoviskem občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 12. května 2010, č. Cpjn 204/2009, publikovaném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 89/2010, přičemž není důvodu se od závěrů v něm vyslovených v nyní projednávané věci odchylovat.

Ze všech výše uvedených důvodů je usnesení odvolacího soudu správné a Nejvyšší soud proto dovolání povinných podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)